

Zákon o ochraně oznamovatelů /whistleblowing/ č. 171/2023 Sb .

VNITŘNÍ PŘEDPIS pro VOD Kámen

Směrnice nabývá platnosti a účinnosti dne: 15.12.2023

Obecná ustanovení.

Zákon vychází ze směrnice EU, účinnost v českém právu od 1.srpna 2023

Povinné subjekty, zaměstnávající ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona nejméně 50 a zároveň méně než 250 zaměstnanců /a dále vždy dle stavu k 1. lednu kalendářního roku/ jsou povinny zavést vnitřní oznamovací systém do 15. prosince 2023.

Netýká se zaměstnavatelů, kteří ke dni účinnosti tohoto zákona a dále vždy ke stavu k 1. lednu kalendářního roku zaměstnávají méně než 50 zaměstnanců, dobrovolně.

Působnost a zásady směrnice.

- a) Cílem je vytvořit pro oznamovatele bezpečné prostředí, pokud se rozhodne oznámit protiprávní jednání, o němž se dozvěděl v rámci výkonu práce či obdobném vztahu s povinným subjektem.
- b) Přijímání a účinné vypořádání oznámení může být klíčové pro zabránění vzniku újmy na straně povinného subjektu /majetková škoda či škoda reputační, nemajetková/. Podporou whistleblowingu dává daný povinný subjekt veřejně najevo, že ctí určité etické hodnoty a netoleruje ty opačné, což může posílit firemní kulturu a dát pozitivní signál jak zaměstnancům, tak obchodním partnerům.
- c) Tato směrnice je vydaná písemně, vzniká na dobu neurčitou, je závazná a přístupná pro všechny zaměstnance.

Základní ustanovení.

- a) Každý oznamovatel má možnost oznamovat a podávat oznámení v souvislosti s prací jak ústně - osobně, písemně (elektronicky i v listinné formě) tak i telefonicky.
 - b) Práci nebo jinou obdobnou činností se pro účely této směrnice rozumí zaměstnání nebo činností vyplývající ze smlouvy, jejímž předmětem je poskytování dodávek a služeb.
 - c) Totožnost oznamovatele je chráněným údajem, nelze jej sdělit bez výslovného souhlasu oznamovatele třetím osobám, s výjimkou dožadání ze strany orgánů činných v trestním řízení či dalších výjimek stanoveným zákonem.
 - d) Oznamovatel, který oznamuje protiprávní jednání, (které má znaky trestného činu nebo přestupku v souladu se stanovenými zákonnými pravidly, má nárok na ochranu před odvetnými opatřeními /tím může být např. propuštění, nepovýšení, diskriminace či obtěžování na pracovišti, ale například i změna pracovní doby, místa výkonu práce, neobnovení pracovní smlouvy na dobu určitou a další/.
 - e) Ochrana před odvetnými opatřeními se navíc vztahuje nejen na Oznamovatele, ale například i na prostředníky, kolegy nebo příbuzné, které by mohla odvetná opatření v pracovním kontextu postihnout.
 - f) Příslušná odpovědná osoba přijímat oznámení a příslušné odpovědné osoby posuzovat a šetřit oznámení, jsou poučeny o svých právech a povinnostech, o poučení byl sepsán záznam.
 - g) Odpovědné osoby musí být fyzické osoby, bezúhonné /osvědčení výpisem z Rejstříku trestů/, zletilé a plně svéprávné a zaměstnanci povinné osoby.
- Odpovědnou osobou k přijímání je pověřena sekretářka VOD Kámen. Odpovědnými osobami posuzovat a šetřit oznámení je revizní komise VOD Kámen.

Způsob podání oznámení.

Oznamovatel může podat oznámení:

- a) vnitřním oznamovacím způsobem
- b) prostřednictvím Ministerstva spravedlnosti.

Oznámení je možné podat:

- a) písemně, v listinné podobě předat osobně pověřené osobě
- b) písemně prostřednictvím poštovních služeb doporučeným dopisem, nebo dopisem s doručenkou. Oznámení musí být zalepené, označené čitelně nápisem „WHISTLEBLOWING-NEOTVÍRAT“, pouze do rukou pověřené osoby. Nebo využít poštovní schránku v administrativní budově v Kámeně a ve Věžné.
- c) písemně elektronicky zasíláním na e-mailovou adresu: reviznikomise@vodkamen.cz, k níž má přístup pouze příslušná osoba
- d) ústně osobně, pokud o to oznamovatel požádá a s příslušnou osobou si domluví místo a termín
- e) ústně telefonicky na tel.č.: 565 40 11 11, pověřené osobě : pondělí – od 11.00 do 12.00 hodin

Co může Oznamovatel relevantně oznámit /§ 2, odst. 1) zákona/.

Oznámení obsahuje informace o možném protiprávním jednání, k němuž došlo nebo má dojít u osoby, pro niž Oznamovatel, byť zprostředkovatelsky, vykonával nebo vykonává práci nebo jinou obdobnou činnost, nebo u osoby, se kterou Oznamovatel byl nebo je v kontaktu v souvislosti s výkonem práce nebo jiné obdobné činnosti, a které

- a) má znaky trestného činu,
- b) má znaky přestupku, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100000 Kč,
- c) porušuje tento zákon, nebo
- d) porušuje jiný právní předpis nebo předpis Evropské unie v oblasti
 1. finančních služeb, povinného auditu a jiných ověřovacích služeb, finančních produktů a finančních trhů,
 2. daně z příjmů právnických osob,
 3. předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
 4. ochrany spotřebitele,
 5. souladu s požadavky na výrobky včetně jejich bezpečnosti,
 6. bezpečnosti dopravy, přepravy a provozu na pozemních komunikacích,
 7. ochrany životního prostředí,
 8. bezpečnosti potravin a krmiv a ochrany zvířat a jejich zdraví,
 9. radiační ochrany a jaderné bezpečnosti,
 10. hospodářské soutěže, veřejných dražeb a zadávání veřejných zakázek,
 11. ochrany vnitřního pořádku a bezpečnosti, života a zdraví,
 12. ochrany osobních údajů, soukromí a bezpečnosti sítí elektronických komunikací a informačních systémů,
 13. ochrany finančních zájmů Evropské unie²⁾, nebo
 14. fungování vnitřního trhu³⁾ včetně ochrany hospodářské soutěže a státní podpory podle práva Evropské unie.

Oznámení obsahuje povinně údaje o jménu, příjmení a datu narození, nebo jiné údaje, z nichž je možné dovodit totožnost Oznamovatele; má se za to, že údaje o totožnosti Oznamovatele jsou pravdivé.

U všech způsobů podání příslušná osoba zajistí elektronickou evidenci zákonem taxativně stanovených údajů: ● datum přijetí oznámení, jméno, příjmení, datum narození a kontaktní adresu oznamovatele

- shrnutí obsahu oznámení
- identifikace osoby, proti které oznámení směřovalo
- datum ukončení posouzení důvodnosti oznámení příslušnou osobou nebo posouzení

oznámení pověřeným zaměstnancem

- výsledek

Co není předmětem oznámení.

Rámec oznámení je dán předchozím ustanovením, předmětem oznámení by neměly být záležitosti přesahující tento rámec a oznámení anonymní, na takové se nevztahuje postup podle tohoto zákona a nepravdivá oznámení Podání vědomě nepravdivého oznámení může být sankcionováno pokutou ve výši až 50.000,-Kč.

Příslušná osoba po přijetí oznámení

- a) dodržuje zákonem předepsaný postup a lhůty
- b) vyrozumí oznamovatele o přijetí oznámení do 7 dnů ode dne, kdy oznámení přijala
- c) zajistí, aby oznámení obsahovala zákonem stanovené údaje
- d) 30 dnů posoudí důvodnost oznámení a informuje o tom oznamovatele, ve složitějších případech může tuto lhůtu prodloužit o dalších 30 dnů, nejvýše však dvakrát
- e) osobní oznámení osobně musí příslušná osoba přijmout v přiměřené lhůtě, ne delší 30 dnů
- f) v případě důvodného oznámení navrhne povinnému subjektu opatření k nápravě
- g) pokud oznámení posoudí jako nedůvodné, bez zbytečného odkladu o tom vyrozumí oznamovatele, poučí jej o právu podat oznámení u orgánu veřejné moci
- h) zajišťuje případnou komunikaci s ministerstvem spravedlnosti
- i) navrhuje uplatnění případných postihů
- j) archivuje oznámení po dobu pěti let

Sankce.

Pokud povinný subjekt poruší své povinnosti a bude například bránit přijetí oznámení, přijme odvetná opatření nebo nezajistí anonymitu Oznamovatele, musí počítat se sankcemi ze strany Ministerstva spravedlnosti ČR, zákon stanovuje nejvyšší hranici finanční pokuty na 1 000 000 Kč, pokud překročí Oznamovatel v rámci oznámení Zákon /vědomě nepravdivé oznámení/, sankce může být až 50 000 Kč. Současně musí povinný subjekt zajistit transparentní a přístupný systém s dálkovým přístupem, který umožní získat informace o celém procesu, od přijetí po vyřízení /webové stránky Firmy/.

Základní systém oznamování je organizován v rámci povinného subjektu samotného, systém předchází tomu, aby Oznamovatel ohlašoval případná protiprávní jednání externě – do veřejného prostoru či k Ministerstvu spravedlnosti ČR /ovšem v případě, kdy není oznámení vyřešeno ve stanovených lhůtách, může se Oznamovatel obrátit cestou externího systému na Ministerstvo spravedlnosti ČR, které je určeno státem jako příslušný orgán/.

Oznamovatelé se mohou za určitých okolností obrátit na externí oznamovací systém přímo nebo mohou oznámení zveřejnit (pokud nejsou přijata žádná vhodná opatření v návaznosti na provedené oznámení nebo pokud existuje bezprostřední nebo zjevné ohrožení veřejného zájmu jako například riziko nenapravitelné újmy).

Závěrečné ustanovení.